

Overpeinzingen in een tearoom

Persoonlijke herinneringen aan Kees van der Waal (1930-2021)

Op 2 november kreeg ik een mail van Hans Berrevoets met het trieste bericht dat Kees van der Waal, ons oud-RSB bestuurslid en lid van verdienste, op 24 oktober was overleden, 90 jaar oud. Ik beloofde iets te publiceren over onze samenwerking in het RSB-bestuur en over mijn herinneringen aan Kees van zo'n vijftien jaar geleden.

Ik had Kees al lang niet meer gesproken. Na het overlijden van zijn vrouw Ank was hij met Elly, zijn nieuwe levensgezellin, een volgende levensfase ingegaan. Hij vertrok uit zijn geliefde Parkhof in Krimpen a/d IJssel naar een klein appartement in Rotterdam, Prins-Alexander. Bij deze verhuizing naar Rotterdam moest hij fors 'ontspullen' en dat ging hem wonderwel goed af.

Bij een van mijn bezoeken vertelde hij mij dat hij een punt wilde zetten achter schaken en tijd wilde maken om meer te lezen en meer samen uit te gaan. Hij liet zich niet meer in onze schaakwereld zien.

RSB-Bestuur

Aan het begin van deze eeuw vonden er veel wisselingen plaats in het RSB-bestuur. Na het vertrek van penningmeester Izak Stolk, mijn vertrouwensman, kwamen er twee oudgedienden voor in de plaats, Kees jr. en Kees sr. Kees van 't Land (noemden we jr.) nam het penningmeesterschap voor zijn rekening en Kees van der Waal sponsoring, PR en verenigingsaangelegenheden.

ALV in 2006, foto: Ab Scheel. V.l.n.r. Kees van der Waal, Rick Lahaye, Teun Koorevaar, Kees van 't Land en Sander de Groot

Kees was na een economische opleiding werkzaam geweest in het bedrijfsleven en 11 jaar lang lid geweest van het directieteam van OHRA. Hij had al een flinke staat van dienst in onze schaakwereld. Al eerder was hij secretaris van de RSB (1ste en 2de), daarna 8 jaar voorzitter RSB. Hij was lid van verdienste van de RSB en maakte 5 jaar lang deel uit van het KNSB- bestuur (vicevoorzitter, penningmeester, verenigingszaken en PR.)

Redacteur

Kees was redacteur van ons *Mededelingenblad*, onze *Kaderbrief* en ons blad *De Spiegel* (papierenversie en later digitaal). Daarnaast was hij ook lid geweest van de redactiecommissie van het bondsblad "*Schakend Nederland*", nu "*Schaakmagazine*". Voor zijn schaakclub Krimpen a/d IJssel schreef hij als redacteur veel voor zijn clubblad *Op Goed Geluk*, een van zijn initiatieven. Bij zijn Krimpense schaakclub, waarvan hij in 1970 lid werd, was hij erelid.

Ik herinner mij nog zijn eerste *Kaderbrief*, bestemd voor bestuurders van onze verenigingen, hij maakte er bijna 25 en daarna liet hij mij weten dat het 'op' was en zijn accu leeg.

Ons eerste overleg begon in een tearoom in Krimpen a/d IJssel begin 2004, hij was nog geen bestuurslid. Het blad van de RSB heette *De Spiegel* en werd voor de postdistributie in onze regio ingelegd in ons landelijke schaakblad. Toen de landelijke bond hiermee stopte moest de RSB iets. Na vele discussies werd besloten een digitale versie uit te brengen i.p.v. de papieren versie. Dit naast een website die een pioniersfase doormaakte. Kees trad toe tot de redactie van de digitale Spiegel en we besloten dit samen te gaan doen. Vele vragen lagen voor: moet er een redactieprotocol komen voor De Spiegel en onze website? Gaan deze media uitsluitend over nieuws uit de RSB-regio of zien we dit (veel) ruimer. Moet het schoolschaken niet veel meer aandacht krijgen en ook de opleiding tot schoolschaakleraar, hoe gaan we om met onze oudere senioren (overdagclubs), wat doen we met onze rijke geschiedenis, waarom waren er geen criteria voor benoeming ereleden en leden van verdienste, wat gaan we doen tegen het almaar dalende ledental? De RSB is toch niet armlastig? Kees vatte onze pittige discussies bondig samen met: 'Als we dit allemaal willen moet het roer om'. Bij iedere ALV werd er een bestuursmemo uitgegeven met de plannen, acties en de stand van zaken. We liepen veel te ver voor de muziek uit maar boekten wel bescheiden resultaten met schoolschaak, De Schaakveste en veel andere nieuwe activiteiten die soms een kort leven waren beschoren. We konden veel verzetten omdat we er plezier in hadden.

Digitale media

Met veel genoegen hebben we samen *digitale Spiegels* gemaakt met veel bijdragen van anderen. De elektronische post van de RSB tweemaal per maand eenvoudig gratis thuisbezorgd op de digitale schaakmat. Wat wil je nog meer? Na verloop van tijd vroegen we ons af of we nog wel zinvol bezig waren of deden we aan zelfbevrediging? Naast aanmoedigingen kregen we natuurlijk ook (stevige) kritiek. We besloten te stoppen met de digitale spiegel en ons volledig te richten op de website. Onder de bezielende leiding van Ab Scheel, de stimulans van Kees en de bijdragen van velen, groeide de RSB-site uit tot een van de meest bezochte schaaksites van ons land.

We kozen voor veel onderwerpen zowel regionaal, landelijk als internationaal. Het werd een succesvolle periode met als start in 2004 het op de voet volgen van de resultaten van de jonge Magnus Carlsen, die we toen al aanmerkten als toekomstig wereldkampioen. Ook werd er uitgebreid verslag gedaan van het Hoogovenstoernooi. Zie bij voorbeeld de verslaggeving van het Corus Schaaktoernooi 2008 op onze site. We waren onze tijd ver vooruit met foto's, verslagen, partijen etc. Inmiddels is dit ruime idee, na het overlijden van Ab Scheel, weer teruggedraaid door de ALV en beperkt de website zich tot het melden van regionaal RSB-nieuws met in deze nog voortdurende coronatijd helaas veel overlijdensberichten.

Zonder anderen tekort te doen wil ik Henk de Kleijnen niet vergeten. Deze oud-journalist van het *AD* en regionale bladen publiceerde regelmatig in *De Spiegel* en op onze website. Ab Scheel zorgde wel voor een mooie passende foto. Op de site van zijn schaakvereniging Erasmus heeft Henk, die zeer ernstig ziek is, een indrukwekkend drieluik gepubliceerd over zijn schaakleven.

Evenementen

Kees was nauw betrokken bij vele toonaangevende schaakevenementen zoals de tweekamp Larsen – Portisch, het Europees Jeugdkampioenschap (3x), het NK-dames (4x) en de OHRA-schaakfestivals in Amsterdam en Brussel. En daarnaast bij vele evenementen van zijn Krimpense schaakclub.

Kees vertelde mij eens dat hij naar Schiphol moest om Lajos Portisch met zijn secondant te verwelkomen om hem in de Rotterdamse muziektempel 'De Doelen' de degen te laten kruisen met de Deen Larsen. Zij speelden in de jaren zeventig een tweekamp voor het WK. Deuren werden geopend omdat hij Menno Ploeger had meegevraagd en die kon zwaaien met zijn perskaart. Menno was journalist van het *AD*, oud-RSB-voorzitter en oud-hoofredacteur

Schakend Nederland. Na zijn overlijden werd er ieder jaar eind december het Menno Ploegertoernooi georganiseerd bij de Krimpense club in 'De Tuyter'. Na 19 succesvolle keren stopte dit toernooi. Kees gaf hier vaak acte de présence, we hebben hem hier vaak ontmoet en gesproken.

Maar het mooiste kwam pas toen hij mij zijn krantenknipsels van de tweekamp liet zien, ik citeer:

'Een uur nadat de eerste zet e2-e4 begonnen in de grote concertzaal van De Doelen zo'n 700 heilsoldaten van het Leger hun generale repetities van gewijde muziek voor hun televisieoptreden des avonds.'

'Tijdens het geïmproviseerde verblijf aan de Mathenesserlaan in Rotterdam-West – waar eten noch drinken was heeft plv. toernooirecteur Cees van der Waal voor de spelers een kilo kaas gekocht om de ergste honger te stillen'

'Ze speelden op het goedkoopste bord van de RSB, een bord dat amper drie knaken heeft gekost.'

Kees en Rotterdam hadden met deze tweekamp nationaal en internationaal geschiedenis geschreven, een unieke gebeurtenis. We komen hierop nog eens apart terug.

75-jarig jubileum

Al snel ging er veel tijd naar ons komende 75-jarig jubileum in 2006. Graag zouden we een jubileumboek hebben willen (laten) maken maar daar kregen we de handen helaas niet voor op elkaar. De verenigingen vonden dat dit pas bij het 100-jarig bestaan in 2031 moest gebeuren. In 2005 vonden we al dat dit een enorme klus zou worden als de digitale archieven niet goed beheerd zouden worden, gelet op de snelle technische ontwikkelingen. Als we nu naar de meest mooie en informatieve sites kijken dan zien we dat er kerkhoven met dode links ontstaan. Immers door het gebruik van hyperlinks kun je naar andere bronnen verwijzen en ze met één klik ook raadplegen. Heel veel links werken al lang niet meer en dit komt op de beste sites voor, helaas ook op de onze. Er is deze eeuw al heel veel moois geruisluis verdwenen in het digitale zwarte gat. En waar zijn alle mooie foto's gebleven, de clubbladen en wat houden we nog over in 2031? Diegenen die zich in de aanloop naar 2031 willen wijden aan een jubileumboek zijn niet te benijden.

Historie

Kees stelde voor een serie artikelen te publiceren over de geschiedenis van de RSB. Gelukkig is zijn 9-delige serie bewaard gebleven en te lezen op onze site. De oproep van Kees om onze geschiedschrijving te complementeren en bij te houden was aan dovemans oren goed besteed. In 2003 waren we al begonnen met het publiceren van clubbladen op onze site omdat wij vonden dat clubbladen veel historisch materiaal bevatten, ook van de RSB! Na bijna 20 jaar laat dit nog veel te wensen over.

Voorzitter jubileumcommissie

Kees werd voorzitter van de RSB-jubileumcommissie, waarbij hij ondersteund werd door Jerry van Rekom en Theo Huijzer. In 2002 was Kees nauw betrokken geweest bij het 75-jarig bestaan van zijn club uit Krimpen, waarvan hij in 1970 lid werd. Als locatie voor het RSB-feest werd de Lockhorst in Sliedrecht uitgekozen waar al eerder mooie schaakfestiviteiten waren georganiseerd, zoals de presentaties van de Leeuwboeken.

De RSB-jubileumcommissie, v.l.n.r. Theo Huijzer, Jerry van Rekom en Kees van der Waal

Foto: Ab Scheel

Er werd een mooi programma samengesteld met veel activiteiten w.o. een simultaan met Jan Timman. Bijzonder was dat de huidige voorzitter van de KNSB, Bianca Muhren, ook acte de présence gaf. Zij was toen 20 jaar en haar benoeming tot Woman Grandmaster door de FIDE was aanstaande. Zij was (en is) een rolmodel voor onze jeugd en vooral voor onze jonge meisjes. Zij wilde bewijzen dat vrouwen gewoon niet slechter schaken dan mannen! De jeugdige tegenstanders van Bianca kregen na afloop allemaal een ingelijst en door Bianca ondertekend certificaat. Gezien de reacties van de jongelui was dat een schot in de roos van onze organisatoren. Ook de bijdragen van Erika Sziva en Johan van Mil wil ik hier niet onvermeld laten. Ons 75-jarig jubileum werd een zeer groot succes en daar mocht Kees best erg trots op zijn.

Herrie in de tearoom

Ons overleg verliep altijd langs dezelfde patronen. Tegen het einde van de middag had Kees geen tijd want hij hield van koken en deed dit ook trouw iedere dag. Omdat hij zo'n staat van dienst had viel het mij niet moeilijk voor onze onderonsjes naar Krimpen af te reizen. We hadden een vaste stek, een tearoom in het winkelcentrum Crimpenhof, vlak bij 'De Tuyter'. Dit was een favoriete plek waar Kees graag met Ank kwam. Daar vonden soms heftige discussies plaats want Kees was recht voor zijn raap, maar lachen deden we ook veel. Kees had een bepaald soort droge humor. Bellen deden we 's avonds na achten als we er weer even over nagedacht hadden.

Het roer moet om

In het plan 'Het roer moet om' kwamen, volgens sommigen, ook 'te strenge' plannen voor. Plannen die weerstand opriepen bij sommige verenigingen. En het zou de RSB niet zijn als er geen georganiseerd verzet kwam (met zelfs gebruik van forums op het internet). Kees had dit al vaker als bestuurder aan de hand gehad en lag er niet wakker van. We besloten gewoon op de 'rebellende' personen/verenigingen af te gaan om onze plannen toe te lichten en vooral ook om goed te luisteren. Immers alle verenigingsproblemen die zich voordeden herhaalden zich om de tien jaar, er was niets nieuws onder de zon. En dit is nog zo. Er was veel respect voor de vele vrijwilligers van onze verenigingen die zich met passie voor hun schaaksport inzetten. Achteraf viel het allemaal mee en de verstandhouding bleef goed. Historici moeten later maar kritisch oordelen.

We hebben de neergaande trend van ons ledental helaas beperkt kunnen stoppen. Daar was een structurelere en langdurigere inzet van velen voor nodig. We vonden het niet gepast de schoolschaakleden, met een gratis RSB-lidmaatschap, bij het RSB-ledental mee te tellen. Dat zou bijna 450 leden schelen, deze stonden wel als schoollid geregistreerd bij de KNSB. Hetzelfde gold voor het meetellen van de leden van De Schaak Veste (oudere senioren, op het toppunt zo'n 150), ook deze stonden geregistreerd bij de KNSB. Alhoewel mooie resultaten, veel verenigingen waren hier toch niet blij mee. Ze vonden dat dit niet in hun belang was.

(Nu eist een coronaperiode van bijna twee jaar helaas zijn tol. Overleden leden, ernstig zieke leden en de recent ingevoerde QR-code voor de schaakavonden kost helaas ook leden. Het aantal seniorleden is onder de magische grens van 1000 gezakt en het aantal juniorleden ligt rond de 450.)

Aftreden

In de septembervergadering van 2009 zijn wij beiden, onder luid applaus, afgetreden als RSB-bestuurslid. We vonden dat het mooi was geweest en gaven het stokje graag over. We zouden de schaakport in onze regio als vrijwilliger trouw blijven, maar niet meer in een bestuurlijke functie.

Kees Sr. en Kees Jr. bij het afscheid nemen van Sr. als bestuurslid in 2009 Foto: Ab Scheel